

ТОРА ОР • ПАРШІ БЕРЕШИТ • МААМАР 5

ולהבין בתוס' ביאור ענין וייצר ה' אלקים את...

Для подальшого пояснення
питання: «I створив Гавая Елокім...»

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/bereishis/5/

1 ולהבין בתוסי' [בתוספת] ביאור ענין וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ואח"כ ויפח באפיו נ"ח

Щоб докладніше зрозуміти вислів: «I Гавая Елокім сформував людину з порошу земного», а потім: «i вдихнув у ніздрі його подих життя»:

שהגוף שלו בתחלתו הי' [היה] בלא נפש עדיין והי' [והיה] דומם מעפר גשמי ואח"כ נתלבשה בו נפש חיה המדברת כו' משא"כ בשאר כל הנבראי' [הנבראים] דצומח וחי שגופם ונפשם יצאו כא' [כאחד] מן הארץ כו'.

що його тіло спочатку ще не мало душі й було неживим, складеним із матеріального порошу; згодом у нього вдяглася жива душа, що говорить тощо; тоді як у всіх інших створінь — рослинних і тваринних — їхні тіла й душі вийшли із землі разом тощо.

הענין יובן בהקדם דכמו שיש בגשמיות ד' בחי' דצח"מ [דומם צומח חי מדבר]. ככה גם ברוחני' [ברוחניות] נמצאים ד' בחי' אלו.

Суть стане зрозумілою, якщо спершу зазначити, що так само, як у матеріальному світі є чотири рівні — неживий, рослинний, тваринний і той, хто говорить, — так і в духовному наявні ці чотири рівні.

2 ועד"מ בנפש האותיות הן בחי' דומם שאין בהם גידול כו' והמדות הן בחי' צומח שהרי התפעלות קטנה בתחלתה מתלהבת אח"כ עד שתהי' [שתהיה] שלהבת עזה כו'

За аналогією, у душі літери належать до рівня неживого, якому не властиве зростання тощо; а емоційні атрибути (мідот) — до рівня рослинного, адже емоційне збудження, спочатку слабке, згодом розгорається, аж поки не перетворюється на могутнє полум'я тощо.

וצמיחותם הוא מן השכל כמו שהצומח גשמי הי' [היה] בתחלה צפון וטמון בארץ ואח"כ יוצא וצומח לחוץ כן המדות הם כלולים ונעלמים תחלה בשכל המולידם ואח"כ יוצאים בגילוי.

A їхнє зростання походить від інтелекту: подібно до того, як матеріальна рослина спочатку прихована й похована в землі, а згодом виходить назовні й проростає, так і емоційні атрибути спершу містяться приховано в інтелекті, який їх породжує, а потім виявляються.

3 ובנמשל למעלה המלי' נק' דומם וז"א דאצי' שהוא המדות נק' צומח

A у відповіднику, що стосується вищих світів: царювання (Малхут) називається «неживим», а емоційні атрибути (Зеїр Анпін) світу еманції (Ацилут) — «рослинними»,

והיינו שצומח מן אימא עלאה שהוא בחי' השכל העליון שנק' בשם חי כמ"ש בחוה כי היא הית' [היתה]
אם כל חי וגם החכ' [החכמה] נק' חיה כדכתיב והחכמה תחי' כו'.

тобто він виростає з вищої Імми, яка є рівнем вищого інтелекту, що називається «живим» (хай), як сказано про Хаву: «бо вона була матір'ю всього живого (хай)»; і мудрість (Хохма) також називається «живою», як сказано: «І мудрість дає життя...» тощо.

4 ונמצא שהצומח עם החי הם סמוכים זל"ז [זה לזה] בלי דילוג והפסק מדריגה אחרת אמצעית ביניהן והם מתאחדים ומתדבקים זב"ז [זה בזה] מצד עצמותן ומהותן

Отже, рослинне й тваринне прилягають одне до одного без стрибка чи перерви, зумовленої проміжним рівнем, і завдяки самій своїй сутності й природі єднаються та тісно пов'язані між собою.

שהרי מתחלה הי' [היה] הצומח כלול בחי ממש שהוא ענין העלם המדות בבחי' עבור בהשכל כולד הצפון בבטן האם דרך אמו הוא ממש

Адже спочатку рослинне було цілковито включене в тваринне — це прихованість емоційних атрибутів у стані зародкового розвитку всередині інтелекту, подібно до плода, прихованого в материнській утробі, який буквально є «стегном своєї матері»;

וגם אח"כ ביציאתן לחוץ עדיין צריכין לאמן הם בימי יניקה שהשכל מחי' ומגדל את המדות והוא קיומן ממש.

і навіть потім, коли вони виходять назовні, їм іще потрібна мати в дні годування: інтелект оживляє та розвиває емоційні атрибути й є їхнім самим живленням.

5 ולכן גם בגשמיו' [בגשמיות] במאמר תוצא הארץ נפש חיה יצא גוף הבהמות ונפשותן שהם בחי' צומח וחי כאחד מן הארץ על היותן סמוכים ומתאחדים זע"ז [זה עם זה / זה על זה] גם בשרשן כנ"ל.

Тому й у матеріальному світі, за висловом «Нехай земля породить живих істот», тіла тварин і їхні душі — відповідно рівні рослинного й тваринного — вийшли із землі разом, оскільки вони близькі одне до одного й поєднані між собою також у своєму корені, як сказано вище.

משא"כ הדומם רחוק מן החי ביותר שהרי בחי' צומח מפסיק ביניהן. ועד"מ האותיות אין להם שייכות כלל להשכל שאינן כמו המדות שהם בערך וסוג קרוב עם השכל.

Натомість неживе дуже далеке від тваринного, адже між ними стоїть рослинний рівень. Для аналогії: літери зовсім не пов'язані з інтелектом, бо вони не такі, як емоційні атрибути, що за своєю природою й категорією близькі до інтелекту.

וראוי הוא שיהי' [שיהיה] התהוות ההתפעלות מן השכל כמ"ש לפי שכלו יהולל איש. וע"כ הם סמוכים זל"ז [זה לזה] כנ"ל.

I цілком природно, що емоційне збудження виникає з інтелекту, як сказано: «Людину хвалять відповідно до її розуму». Тому вони близькі одне до одного, як сказано вище.

אבל האותיות הן הנה ממהות וסוג אחר כי הם גשמיים ממש ואין להם שייכות כלל למהות השכל (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה בכ"ה בכסליו גבי נרות וקטורת)

Але літери належать до іншої сутності й категорії, адже вони справді матеріальні й зовсім не пов'язані із сутністю інтелекту (див. також сказане вище в маамарі, що починається словами «Про двадцять п'яте число місяця Кислев», про світильники й кадіння).

ולכן גוף האדם שהי' [שהיה] דומם וגולם נתהווה כמו שהוא בלא נפש החיונית כי לא יכלה נפש החיה כלל להתחבר עמו.

Тому тіло людини, яке було неживим і безформною масою, виникло таким, яким воно є, без життєвої душі, бо тваринна душа зовсім не могла поєднатися з ним.

אמנם אח"כ נתלבשה בו נפש האדם עם היותה בחי' מדבר שהוא למעלה בערך גם מן החי.

Однак згодом у нього вдягнулася душа людини, хоча вона належить до рівня мовної істоти, який за своїм рангом вищий навіть за тваринний рівень.

אבל הענין כי היא הנותנת שבבחי' שלמטה מטה ביותר א"א שירד וישפיל א"ע [את עצמו] שם רק מי שהוא גבוה בערך ביותר

Але справа в тому, що саме це й зумовлює таке: до найнижчого рівня може спуститися й принизити себе там лише той, хто за своїм рангом перебуває надзвичайно високо.

ולכן בגוף שמבחי' דומם היותר נמוך במדרגה נתלכשה נפש המדכרת הגבוה מכולן משא"כ בצומח שלא נתלכשה בו רק נפש החיה.

Тому в тіло неживого рівня, найнижчого за рангом, вдягнулася мовна душа — найвища з усіх; натомість у рослинний рівень вдягнулася лише тваринна душа.

רק שאותה הנפש יצאה כאחד עם הגוף אבל בדומם אינו כן שלא יצאה הנפש המדכרת עמו כא' [כאחד] רק שאח"כ נתלכשה בו כו'.

Лише ця душа з'явилася разом із тілом; але з неживим це не так, адже душа, що говорить, не з'явилася разом із ним, а лише згодом убралася в нього тощо.

6 וביאור כל זה הנה יובן ע"פ ענין ההפרש שבין מלאכים לנשמות. כי הנה המלאכים נק' בשם חיות ובהמות כמ"ש פני ארי' [אריה] אל הימין לפני שור מהשמאל כו'.

Пояснення всього цього можна зрозуміти з відмінності між ангелами та душами. Адже ангелів називають іменами тварин — хайос («живі істоти») і бегемос («звірі»), як сказано: «Обличчя лева праворуч, а обличчя вола ліворуч...» тощо.

והם מורכבים ג"כ מגוף ונפש ונק' חומר וצורה כמו בני"א [בני אדם]. רק שההפרש ביניהם לבני"א [לבני אדם] הוא שגופם רוחני יותר.

І вони також складаються з тіла й душі, які називаються матерією та формою, як і в людей; відмінність між ними та людьми лише в тому, що їхнє тіло духовніше.

7 וכמ"ש הרמב"ן [הרבי משה בן נחמן] ע"פ עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט שמרוחניות שני היסודות אלו אש ורוח נעשה גופות המלאכים יש מהן שגויתם מבחי' רוח והוא כמו מחנה מיכאל ויש שמבחי' אש וכמו מחנה גבריאל כו'.

Як пише Рамбан, коментуючи вірш: «Він робить Своїх ангелів вітрами, Своїх служителів — палаючим вогнем»: тіла ангелів утворені з духовної сутності цих двох елементів — вогню й повітря; одні мають тіла рівня повітря, як-от табір Міхаеля, а інші — рівня вогню, як-от табір Гавріеля, тощо.

משא"כ גופות בני"א [בני אדם] הם מגשמיות ד' יסודות ארמ"ע [אש רוח מים עפר].

Тоді як тіла людей складаються з матеріальної сутності чотирьох елементів: вогню, повітря, води й землі.

אמנם הסבה לזה למה נתנו להם גופות רוחניות מלישראל. כי הנה תכלית הירידה בהשתלשלות העולמות הוא רק כמ"ש ולכבודי בראתיו כו' דהיינו להיות ביטול היש

А причина цього — того, чому їм дано тіла духовніші, ніж Ізраїлю, — полягає ось у чому: мета спускання в ланцюгу послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) — лише в тому, як сказано: «І заради слави Моєї Я створив його...», тобто щоб відбулося самоусунення «чогось» (еш).

וזהו עיקר ענין עולם התקון יחוד והתכללות אורות וכלים שהן דרך כלל בחי' אין ויש

І в цьому полягає суть світу Тікун (виправлення): єднання й взаємне включення світел і посудин (орот ве-келім), які загалом відповідають рівням «ніщо» (айн) і «щось» (еш).

כי האורות הן בחי' הארוי' והמשכות א"ס ב"ה והן בבחי' ביטול והכלים הם בחי' יש חו"ב [חכמה ובינה] חו"ג [חסד וגבורה].

Бо світла — це рівень саяв і випромінювань Нескінченного (Ейн Соф), благословенний Він, і вони перебувають у стані самоусунення (бітуль); а посудини — це рівень «чогось»: мудрість (Хохма) і розуміння (Біна), милість (Хесед) і стриманість (Гвура).

8 והנה בעולם התהו לא יכלו הכלים להכיל את האורות דהיינו שלא הי' [היה] היש נכלל ובטל אל האין

А тепер, у світі Тогу (хаосу), посудини не могли вмістити світла; тобто «щось» не включалося в «ніщо» й не самоусувалося в «ніщо».

ועיקר ענין התקון הוא להיות התכללות האורות עם הכלים וכן להיות התכללות חו"ג [חסד וגבורה] שמאלא וימינא כו' שהוא בחי' ביטול היש לאין.

А сутність Тікуну (виправлення) полягає в тому, щоб світла й посудини (орот ве-келім) взаємно включалися одне в одного, а також щоб Хесед і Гвура — права й ліва [сторони] тощо — взаємно включалися; це і є самоусунення «чогось» у «ніщо».

9 וגם המלאכים יש להם עבודה זו לבטל היש והגוף שלהם ע"י נשמתם שהיא מבחי' אין ונלקחה מחיצוניות הכלים.

Ангели також мають таке служіння: привести до самоусунення їхнє «щось» — їхнє тіло — за допомогою душі, яка перебуває в аспекті «ніщо» і походить із зовнішнього виміру посудин.

וכן גם ישראל צריכין לבטל היש שהוא הגוף הגשמי שלהם ע"י נפשם האלקית שהיא בעצמה אי"צ [אין צריך / אינו צריך] תקון לפי שהיא בבחי' אין כו' ונלקח' מפנימי' [מפנימיות / מפנימית] הכלי' [הכלים] הגבה למעלי' [למעלה / למעלת] ממקור מחצב נפשות המלאכים.

Так само й Ізраїль має привести до самоусунення своє «щось» — фізичне тіло — за допомогою Б-жественної душі (нефеш елокіс), яка сама не потребує виправлення, оскільки перебуває в аспекті «ніщо» тощо, і походить із внутрішнього виміру посудин, який значно вищий за джерело, звідки були викресані душі ангелів.

10 ולכך יכולה להפוך ולכבש גם גוף גשמי משא"כ המלאכ'י אילו היה להם גוף גשמי לא היו יכולים להפכו כלל ולהיות בביטול היש אלא היו נופלים ממדרגתם לגמרי.

Тому вона може перетворити й підкорити навіть фізичне тіло; ангели ж, якби мали фізичне тіло, зовсім не змогли б перетворити його й привести до самоусунення (бітуль) «єш» (відчуття самостійного існування); натомість вони цілковито впали б зі свого рівня.

רק נשמות האדם דוקא מצד מעלת נשמתם עלו במחשב'י [במחשבה / במחשבת] כו' יכולים להפוך גם גוף גשמי.

Лише людські душі — саме завдяки піднесеності їхніх душ, адже вони «постали в думці [Б-га]» тощо, — можуть перетворити навіть фізичне тіло.

11 וכמשל מדורת אש גדולה שמאירה למרחוק יותר מקטנה כו'. ונמצא מוכן עכ"פ [על כל פנים] שגוף ונפש של המלאכים הן קרובים בערך זל"ז [זה לזה] ונתהוו כאחד ממש ממקורם היא בחי' מלי' דאצי' שהיא אם כל חי דבי"ע

Це подібне до прикладу великого багаття, яке світить далі, ніж мале, тощо. У будь-якому разі зрозуміло, що тіло й душа ангелів близькі одне до одного за рівнем і справді виникли як одне ціле зі свого джерела — рівня царювання (Малхут) світу еманції (Ацилут), «матері всього живого (хай — життя)» [у світах] творення (Бріа), формування (Єцира) та дії (Асія).

שע"ז נאמר תוצא הארץ נפש חיה פ"י ארץ העליונה שהיא המלי' תוצא נפש כל חיה הם המלאכים שנק' חיות ויצאו ביחד גופם עם נשמתם

Про це сказано: «Нехай земля виведе живих істот (нефеш хая)»: тобто вища земля, якою є Малхут, має вивести душу кожної хая (живої істоти) — тут ідеться про ангелів, яких називають хаёс («живими істотами»), — і їхні тіла вийшли разом із душами,

כי הגוף שהוא בחי' צומח הוא אצל וסמוך לבחי' החי כנ"ל שהצומח הי' [היה] כלול בחי' בבחי' עבור כו':

бо тіло, яке належить до рослинного рівня, перебуває поруч із рівнем тваринного, як сказано вище: рослинне було включене в тваринне у стані виношування тощо.

12 וכמו"כ [וכמו כן] יובן גם למעלה יותר בחיון עלאין שהם האבות שהן הן המרכבה והיינו בבחי' אצי' והיו כלולים מתחלה ג"כ בבטן אימא עלאה בחי' עבור ואח"כ יצאו לגילוי.

Так само це можна зрозуміти й на ще вищому рівні — щодо вищих хаї'от («живих істот»), якими є праотці: «вони і є Колісниця». Йдеться про рівень світу еманції (Ацилут): спочатку вони також були включені в лоно вищої Імми, у стані зародкового розвитку, а згодом вийшли у виявлення.

ואז הם בבחי' יניקה כו' והיינו ענין צומח וחי הסמוכים זה לזה שנמשכים זמ"ז [זה מזה] בדרך השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] כו'.

А тоді вони перебувають у стані вигодовування тощо. У цьому полягає співвідношення рослинного й тваринного: вони стоять поруч і походять одне від одного шляхом ланцюга причинно-наслідкового зв'язку тощо.

משא"כ בחי' הדומם שהיא בחי' המלי' היא מובדלת בערך מהם ואינה נמשכת בבחי' השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] בדרך המשכת המדות מהשכל.

Натомість рівень неживого, тобто рівень царювання (Малхут), відділений від них за рівнем і не походить шляхом ланцюга причинно-наслідкового зв'язку, як емоційні атрибути походять від інтелекту.

כי מן החכמה ולמטה הוא בחי' השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] חכ' [חכמה] ואח"כ בינה ואח"כ דעת עד שאח"כ נמשכים המדות כו'

Адже від мудрості (Хохми) й нижче простягається ланцюг причинно-наслідкового зв'язку: спочатку Хохма, потім розуміння (Біна), потім знання (Даат), і зрештою постають емоційні атрибути (мідот) тощо,

עד בחי' המלי' ולא עד בכלל כי התהוות המלי' שהיא בחי' אותיות דבר ה' אינן מסוג וערך הבחינה שלמעלה ממנה עד שיתכן לומר שתהא נמשכת בדרך עו"ע [עילה ועלול]

аж до рівня Малхут, але не включно. Адже літери слова Б-га, що становлять рівень Малхут, не належать до того самого виду й рівня, що й рівень над нею, тож не можна сказати, що вона постає як його наслідок у ланцюзі причинно-наслідкового зв'язку.

וכמשל האותיות הגשמיים שאינן מערך המדות והשכל כו' אלא שהתהוותן הוא מלמעלה יותר והיינו מעצמות הנפש שקבועים בה כ"ב אותיות אלו.

Це подібно до тілесних літер, які не належать до того самого рівня, що й емоційні атрибути та інтелект тощо; навпаки, вони постають із вищого джерела — із самої сутності душі, у якій закладені ці двадцять дві літери.

כי הגם דאחה"ע מהגרון כו' היינו שהם באים ומתלכשים במוצאות אלו אבל שרשם בנפש כידוע ומבואר באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ ויעש דוד שם.

Бо хоча літери алеф, хет, гей та айн походять із горла тощо, це означає, що вони виявляються й втілюються в цих місцях артикуляції; але їхній корінь — у душі, як відомо й пояснюється в «Igeret га-Кодеш» у тлумаченні вірша «I Давид зробив собі ім'я».

13 ולכן אותיות שוים יכולים להורות על ב' שכליים הפכים רק בשינוי הצרופים בהקדמת ואיחור אות זה מזה

Отже, ті самі літери можуть виражати два протилежні поняття лише завдяки зміні їхнього сполучення — якщо одну літеру поставити перед іншою або після неї,

אע"פ [אף על פי] שהן הן אותן האותיות ממש ויהיה שינוי גדול בההשכלה מהפוך להפוך כמו מאש למים שזהו חסד וזהו גבורה כו'.

хоча це буквально ті самі літери, а зміна у змісті буде великою — від однієї крайності до протилежної, як від вогню до води: це — милість (Хесед), а це — стриманість (Гвура) тощо.

14 והטעם מפני שבאמת גוף ועצם האותיות אין להם שייכות למהות השכל כלל עד שיתכן לומר שאותיות אלו שייכים לשכל זה דוקא ולשכל שכנגדו יצטרכו אותיות אחרים

Причина в тому, що тіло й сутність самих букв зовсім не пов'язані із сутністю розуму, тож можна сказати, ніби саме ці букви належать саме цьому поняттю, а для протилежного поняття знадобилися б інші букви,

כדרך שהוא במדות שיש שכל נוטה כלפי חסד ואינו נוטה כלפי גבורה ויש שכל נוטה כלפי גבורה כו' לפי שהן נמשכים בבחי' השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] כו'.

як це буває з емоційними атрибутами (мідот), де одне поняття схиляється до милості (Хесед), а не до стриманості (Гвура), а інше схиляється до Гвури тощо, бо вони виникають у порядку послідовного розгортання причини й наслідку тощо.

15 וכמו"כ [וכמו כן] למעלה התהוות האותיות אינו בהשתלשלות עו"ע [עילה ועלול]. וכמו שהמדות נמשכים מבינה כי אינם מערך זה כו'.

Так само й нагорі виникнення літер не відбувається шляхом ланцюга причини й наслідку, як емоційні атрибути (мідот) походять від розуміння (Біни), адже літери не належать до цього рівня тощо.

אבל מ"מ לזאת הנה יש בהם מעלה יתירה שהתהוות' הוא ממקור' יותר עליון שמשם דוקא הוא שיכול להיות השפלה זו להיות התהוות מדת המלי'.

Та все ж саме з цієї причини вони мають особливу перевагу: їхнє виникнення походить із вищого джерела, адже лише звідти може відбутися таке зниження — виникнення атрибута Малхут.

16 והוא מ"ש בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה שבחי' ארץ נמשכת מהחכמה דוקא שהיא למעלה משכל המושג הנקי תבונה שבו כונן שמים שהם המדות.

I це те, про що сказано: «Мудрістю (Хохмою) Він заснував землю, розумінням (Твуною) утвердив небеса»: рівень «землі» походить саме від Хохми, яка вища за осяжний розум, що зветься Твуною; розумінням (Твуною) Він утвердив небеса, тобто емоційні атрибути.

אע"פ [אף על פי] דגם המדות נמשכים מחכ' [מחכמה] היינו ששם הוא מקורם אבל עיקר התהוותם להיות בהתחלקות כמו שהן עתה הוא מן התבונה.

Хоча емоційні атрибути теж походять від Хохми, це означає, що там міститься їхнє джерело; але їхнє основне становлення — набуття ними розрізнених форм, які вони мають тепер, — походить від Твуни.

כי החכמה נקי' יו"ד שהיא למעלה מהתחלקות עדיין כנקודה שהיא בלתי מתחלקת כידוע והשפעת המדות משם הוא ג"כ בבחי' כללות

Бо Хохма називається літерою йуд, яка ще перебуває над рівнем розрізнення, подібно до точки, що не піддається поділу, як відомо; і вплив емоційних атрибутів звідти також має загальний, всеохопний характер.

והוא כדמיון חלק הבן שמהאב נמשך טפה אי לבד רק שהיא כוללת כל גופו אבל עיקר בנינו בגידול אבריו להיות בציור פרצוף אדם בהתחלקות האברים הוא מהאם ע"י עבור בכטן האם.

Це подібне до частки сина: від батька походить лише одна крапля, однак вона містить у собі все його тіло; але основне його формування — зростання його кінцівок, завдяки якому він набуває вигляду людини з розрізненими кінцівками, — відбувається завдяки матері, під час виношування в материнському лоні.

17 וכך הוא ית' כונן שמים שיהיו המדות מתכוננים היטב כפי שצ"ל בבחי' פרצוף הוא כתבונה דוקא

I так Він, благословенний Він, «утвердив небеса» — щоб емоційні атрибути (мідот) були належно впорядковані, як їм належить, у формі цілісної конфігурації (парцуф), — саме в Тевуні (розумінні).

והיינו ענין עבור המדות בבינה ואח"כ יש ימי יניקה ומוחין כו' והוא ענין צומח וחי שהם סמוכים זל"ז [זה לזה] כנ"ל.

Йдеться про виношування мідот у розумінні (Біні), а згодом настають дні вигодовування та [дні] інтелектуальних сил (мохін) тощо; це стосується рослинного й тваринного, які, як сказано вище, безпосередньо межують одне з одним.

משא"כ המלי' הנה בחכמה דוקא יסודה ממש וכמ"ש בזוהר אבא יסד ברתא

Однак царювання (Малхут) має свою основу саме в мудрості (Хохма), як сказано в Зоарі: «Абба заснував доньку».

דהיינו שכמו שהחכמה נמשכת מאין ליש שלא בדרך השתלשלות. כך גם המלי' שהיא בחינת אותיות יש בזה בחי' זו במה שנמשכת ג"כ מבחי' אין שהרי עפ"י [על פי] השתלשלות לא היה ראוי להיות התהוות האותיות מהשכל או מהמדות כו'

Тобто так само, як Хохма притягується з «ніщо» до «чогось» не шляхом ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), так і Малхут, що є рівнем літер, має цю властивість: вона також походить із рівня «ніщо». Адже за логікою послідовного розгортання світів літери не могли б виникнути з інтелекту чи мідот тощо.

(ומש"ל [ומה שכתוב לעיל] דגם חכמה נקרא ח"י כמ"ש והחכמה תחיה היינו כי בחכמה יש ב' מדרגות בחי' אבא עלאה והוא יו"ד של שם הוי"ה ח"ע [חכמה עילאה] אבל בחינה ב' הוא נק' ישראל סבא ומרומז באות ה' כמ"ש במשנת חסידים מסכת או"א [אבא ואימא].

(Щодо сказаного вище, що й Хохма називається «живою», як написано: «I мудрість дає життя», то це тому, що в Хохмі є два рівні: рівень вищого Абби — це Юд Імені Б-га (Гавая), вища Хохма; а другий рівень називається Ісраель Саба і позначається літерою Гей, як написано в «Мішнат Хасидім», трактаті «Абба та Імма».

והנה בחי' ה' הוא בחי' מקור לבחי' ח' כמ"ש [כמה שכתוב לעיל] שארבעה אותיות שם הוי"ה הן מקור בחי' דצח"מ [דומם צומח ח' מדבר] לכך בחי' זו הב' דחכמה נקרא ג"כ ח' וזהו והחכמה תחיה אבל בחי' ראשונה נקרא מדבר)

Тепер рівень Гей є джерелом рівня тваринного, як пояснено вище: чотири літери Імені Гавая є джерелом рівнів неживого, рослинного, тваринного й мовного. Тому цей другий рівень Хохми також називається «живим», і саме це означають слова: «I мудрість дає життя»; але перший рівень називається «мовним».)

ולכן אדה"ר [אדם הראשון] היה גופו דומם ממש. כי יש ב' מיני אדם.

Тому тіло Адама, першої людини, було справді неживим. Адже є два види «Адама».

א' הוא בחי' שם מ"ה [שם מ"ה] שנק' אדם כמ"ש כתפארת אדם לשכת בית שבחי' ת"ת [תפארת] שהוא כללות ז"א הנק' שם מ"ה [שם מ"ה] נקרא אדם.

Перший — це рівень Імені Ма, що називається «Адам», як сказано: «Як краса людини (адам), щоб оселитися в домі»: рівень краси (Тіферет), що є загальним і сукупним змістом (клалут) мідот — емоційних атрибутів (Зеїр Анпін), який називається Іменем Ма, називається «Адам».

18 ואמנם בחי' אדה"ר [אדם הראשון] היינו בחי' ח"ע [חכמה עילאה] שהיא ראשית האצי' ממש והוא בחי' שם ע"ב [שם ע"ב]. ולכן הוא דוקא שהיה גופו דומם.

Однак рівень Адама, першої людини, — це рівень вищої Хохми, самого початку Ацилуту, тобто рівень Імені Ав. Тому саме його тіло було неживим.

כי בחכמה דוקא יסד ארץ שמהחכמה הוא שיכול להיות התהוות הדומם ואדרבה בדומם דוקא מתלבשת החכמה משא"כ בצומח שהרי כונן שמים הוא בתבונה בלבד.

Адже саме «Хохмоу Він заклад землю»: саме з Хохми може постати неживе; навпаки, саме в неживе вбирається Хохма, на відміну від рослинного рівня, бо «небеса Він утвердив» лише «Тевуною (розумінням)».

משא"כ נפש החי לא יכלה להתלבש בגוף שמבחי' דומם

Натомість тваринна душа не могла вбратися в тіло неживого рівня.

שהרי מהבינה לא יכול להיות רק בחי' השתלשלות בלבד עו"ע [עילה ועלול] והוא בחי' צומח ולא התהוות בחי' המלי' הנקרא דומם שזה אינו אלא מח"ע [מחכמה עילאה] דוקא כו'.

Бо від Біни може бути лише ланцюг послідовного розгортання причин і наслідків, що відповідає рослинному рівню, а не виникнення рівня Малхут, який називається «неживим» і походить тільки від вищої Хохми тощо.

וז"ש [וזהו שכתוב] כבריאת האדם דוקא וייצר ה' אלקים בבי' שמות. שבהן ועל ידן הוא התחברות החכי' עם המלי' כו': [החכמה]

І тому саме про створення людини сказано: «І сформував Гавая Елокім» — двома Іменами, бо в них і через них відбувається поєднання Хохми з Малхут тощо.

19 ונמצא מובן מכ"ז [מכל זה] עכ"פ [על כל פנים] בטוב טעם ודעת מה שנפש החיה יש לה גוף שמבחינת צומח דוקא ונפש המדברת היותר עליונה יש לה גוף מבחינת דומם.

Отже, з усього сказаного стає зрозумілим — принаймні з вагомими підставами й розумінням, — чому тваринна душа має тіло саме рослинного рівня, тоді як вища душа, що говорить, має тіло неживого рівня.

כי אדרבה היא הנותנת כי נשמה גבוהה היא שיכולה להתלבש בגוף נמוך דוקא כו'.

Адже, навпаки, саме це й пояснює: висока душа може вбиратися саме в низьке тіло тощо.

וזהו בין למעלה ובין למטה כלומר בין בעולמות עליונים שיש שם דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] והם בחי' מלאכים הנקי' בשם חיות ועופות כנ"ל כמ"ש פני אריה ופני שור ופני נשר כו'

І це стосується як вищого, так і нижчого рівнів, тобто і вищих світів, де є неживий, рослинний, тваринний і мовний рівні — це аспекти ангелів, яких, як згадувалося вище, називають хаес («живі істоти») і птахами, як написано: «обличчя лева, обличчя вола й обличчя орла...» тощо, —

ויש שם בחינת מדבר. ונשמת אדה"ר [אדם הראשון] כולל כל נש"י [נשמות ישראל] כו'. וכולם נולדים מהארץ שהיא מלי' דאצילות.

і там є рівень мовного. Душа Адама га-Рішона охоплює всі душі Ізраїлю тощо. І всі вони народжуються від «землі», тобто від царювання (Малхут) світу еманції (Ацилут).

20 והנה במאמר תוצא הארץ נפש חיה ועוף יעופף שהוא ענין התהוות נפש החיה אזי הגוף שלה יצא כאחד עם הנפש דהיינו שהיה הגוף בחינת צומח ויצא ביחד עם הנפש.

І ось, у вислові «Нехай земля виведе живих істот... і нехай птахи літають...», який стосується виникнення тваринної душі, її тіло з'явилося разом із душею; тобто тіло було на рослинному рівні й з'явилося разом із душею.

והיינו מפני שגם הנפש נלקחה מחיצוניות הכלים דמלי' לכן גופו ג"כ רוחני והוא בחי' צומח כו'.

Це тому, що й душа була взята із зовнішнього виміру (хіцоніют) посудин Малхут; тому й її тіло духовне та належить до рослинного рівня тощо.

אבל נפש המדברת של האדם לא נתהוית ביחד עם הגוף רק שאח"כ מתלבשת בגוף דומם דוקא היותר נמוך.

Але мовна душа людини не виникла разом із тілом; згодом вона зодягнулася саме в неживе тіло — найнижче.

כי להיותה בעצמה עליונה ביותר ע"כ יכלה לסבול גם גוף גשמי כו'

Бо, будучи сама надзвичайно високою, вона могла тому витримати навіть фізичне тіло тощо.

(וכמ"ש ג"כ במ"א שזהו ענין ההפרש בין זיווג נשיקין שממנו התהוות המלאכים שהוא רוחני ביותר. ומ"מ הוא רק השפעה חיצונית ולכן לא יכולים להתלבש בגוף גשמי. אבל זיווג גופני שממנו נשמות עם היותו השפעה גשמית אבל שרשו בפנימי' [בפנימיות / בפנימית] דייקא וע"כ מתלבשים בגופות כו')
ממש

(Як також сказано в іншому місці, у цьому полягає відмінність між «єднанням поцілунків», від якого виникли ангели, — воно надзвичайно духовне, але все ж є лише зовнішнім впливом, тому ангели не можуть зодягнутися у фізичне тіло, — та тілесним єднанням, від якого душі [походять]: хоча це й тілесний вплив, його корінь — саме у внутрішньому вимірі (пнімі-ют), і тому душі зодягаються в тіла тощо.)

ובין למטה דהיינו בהתהוות דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] גשמיים מהארץ הלזו שנפש החיה יצאה מהארץ

I [так само] внизу, тобто у виникненні фізичних рівнів неживого, рослинного, тваринного й мовного з цієї землі: тваринна душа вийшла із самої землі.

דהיינו שחומר וצורה של החי שהוא ענין נפשו החיונית וגופו יצאו שניהם מן הארץ כמו שיצא הצומח בחומר וצורה שלו ויצאו שניהם כא' [כאחד] להיות סמוכים וקרובים בערך כנ"ל.

Тобто матерія і форма тварини — її життєва душа і тіло — обидві вийшли із землі, як і рослина постала у своїх матерії та формі; і обидві виникли разом, адже за рівнем вони суміжні й близькі, як сказано вище.

אבל במדבר אינו כן כנ"ל שהגוף נתהווה מן הארץ בבחי' דומם ואח"כ נתלבשה בו נפש מלמעלה והיא הנפש המדברת שלא יכלה לשכון בבחי' צומח רק בדומם גשמי כו'.

Але щодо людини це не так, як сказано вище: тіло виникло із землі на рівні неживого, а згодом у нього зодягнулася душа згори — мовна душа, яка не могла перебувати на рослинному рівні, а лише у фізичному неживому тощо.

והיינו כי גם למעלה מעלה בבחי' אצי' הוא כמו"כ [כמו כן] שהחי מתלבש בצומח והם סמוכים כאחד והוא מ"ש כונן שמים בתבונה וארץ יסודתה בהררי קדש ח"ע [חכמה עילאה] כו':

I це тому, що навіть високо-високо, на рівні Ацилут, так само тваринне вбирається в рослине, і вони перебувають поруч як одне ціле. I це те, про що сказано: «Він утвердив небеса Твуною (розвиненим розумінням)», а земля — «її основа на святих горах» [тобто] у вищій Хохмі тощо.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою IIII (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/bereishis/5/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок